

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2004. december 9.*

A C-79/03. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz
2003. február 21-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: G. Valero Jordana, meghatalmazotti
minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Spanyol Királyság** (képviseli: N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben,
kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: spanyol.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, C. Gulmann (előadó), J. Makarczyk,
P. Kúris és J. Klučka bírák,

főtanácsnok: L. A. Geelhoed,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2004. szeptember 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Keresetlevelével az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Spanyol Királyság — mivel a Valenciai Közösség területén megtűri a lépvesszővel, az ún. „parany” módszerrel történő vadászatot — nem teljesítette a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv (HL L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 98. o.; a továbbiakban: irányelv) 8. cikkének (1) bekezdéséből és 9. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

- 2 A parany a madarak befogására való szerkezet, amely fára elhelyezett lépvesszőkből áll, és amely madárcsalogató síppal vonzza oda a vadászott madarakat. A lépvesszővel érintkezve a madár általában elveszti a repülésre való képességét, így a vadász befoghatja és megölheti.

A közösségi jog

- 3 Az irányelv 8. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[...] madarak vadászatának, befogásának vagy megölésének vonatkozásában a tagállamok megtiltják a madarak tömeges vagy válogatás nélküli befogására vagy megölésére alkalmazott, illetve egy faj helyi kipusztítására alkalmas eszközök, eljárások vagy módszerek használatát, különösen azokat, amelyek a IV. melléklet a) pontjában szerepelnek.”
- 4 Az irányelv IV. mellékletének a) pontja többek között a lépvesszőt is említi.
- 5 Ha nincs más kielégítő megoldás, az irányelv 9. cikkének (1) bekezdése, az a)–c) pontban felsorolt okok miatt lehetővé teszi az 5., 6., 7. és 8. cikktől való eltérést. Ilyen eltérés különösen „a kultúrák [...] súlyos károsodásának megelőzése érdekében” (az a) pont harmadik francia bekezdése), illetve „szigorúan szabályozott feltételek mellett és szelektív alapon, egyes madarak kis számú befogásának, tartásának vagy egyéb ésszerű megindokolható hasznosításának engedélyezése érdekében” c) pont) lehetséges.

A nemzeti jog

- 6 A Valenciiai Közösség kormánya által 2000. szeptember 12-én elfogadott 135/2000 rendelet (a továbbiakban: 135/2000 rendelet) a Valenciiai Közösségben a paranyval végzett rigóvadászatra kivételes engedélyezési rendszert vezetett be, amely az alábbiakat határozza meg:
- a paranyra vonatkozó betartandó feltételeket, különösen a lépvesszők közötti távolságot és a felhasználható lép jellemzőit;
 - a vadászható madárfajokat: énekes rigó (*Turdus philomelos*), szőlőrigó (*Turdus iliacus*), fenyőrigó (*Turdus pilaris*) és léprigó (*Turdus viscivorus*);
 - a vadászati időnyt és azokat a napszakokat, amikor a vadászat engedélyezett;
 - az egy paranyval befogható madarak számának felső határát.
- 7 E rendeletet a Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Spanyolország) 2002. szeptember 26-án megsemmisítette. A Valenciiai Közösség kormánya ezen ítélet tárgyában semmisségi panaszt nyújtott be a Tribunal Supremohoz.

A pert megelőző eljárás

- 8 Mivel a Bizottságot a Valenciai Közösség területén a paranyval történő vadászat gyakorlatára vonatkozó panaszokkal keresték meg, a környezettel kapcsolatos 1998. november 12–13-i madridi találkozó napirendjére tűzte e kérdést. E találkozó során a spanyol hatóságok elismerték, hogy az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szabályozott eltérés alapján engedélyezték ezt a gyakorlatot, és ezt azzal indokolták, hogy a kultúrák károsodásának megelőzésére nincs más kielégítő megoldás.
- 9 A Bizottság úgy vélte, hogy a Spanyol Királyság — azzal, hogy a Valenciai Közösség területén megtűri a paranyval történő vadászatot, és azzal, hogy a Valenciai Közösség területén engedélyezett eltérések tekintetében nem igazolja más kielégítő megoldás hiányát — nem teljesítette az irányelv 8. cikkének (1) bekezdéséből és 9. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, ezért 2000. október 25-én felszólító levelet küldött a részére.
- 10 A spanyol kormány 2000. december 20-i levelével válaszolt a Bizottságnak, amelyben tájékoztatást adott arról, hogy — figyelemmel az irányelvet a spanyol jogrendbe átültető 40/97 törvényre — a Valenciai Közösség kormánya olyan megfelelő jogi kerettel igyekezett ellátni a paranyval történő rigóvadászatot, amely a korlátozás, a szelektivitás és a megfelelő ellenőrzés elveinek tiszteletben tartásával biztosítja az ilyen vadászat gyakorlását. A Valenciai Közösség kormánya ennek megfelelően elfogadta a 135/2000 rendeletet.
- 11 A spanyol hatóságok a Bizottság képviselőivel folytatott 2001. májusi találkozón kifejtették, hogy a lépvesszővel történő vadászatnak komoly hagyományai vannak a

valenciai régióban, és annak megtiltása társadalmi elégedetlenséget szülne. E hatóságok szerint nincsenek más módszerek, amelyek lehetővé tennék a kultúrák károsodásának megakadályozását.

- 12 A Bizottság 2001. július 26-án indokolással ellátott véleményét bocsátott ki, amelyben lényegében megismételte a felszólító levelében szereplő kifogásait, és két hónapos határidőt biztosított a Spanyol Királyságnak, hogy tegye az irányelvből eredő kötelezettségei teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.
- 13 A Spanyol Királyság 2001. szeptember 28-i válaszában megismételte és kiegészítette a korábban felhozott, a kifogásolt vadászati gyakorlat alátámasztására szolgáló indokait.
- 14 A Bizottság, mivel úgy vélte, hogy a Spanyol Királyság továbbra is megsérti az irányelvet, benyújtotta a jelen keresetet.

A keresetről

- 15 A Bizottság szerint a rigók paranyval történő vadászata válogatás nélküli módszer, és nem igazolható sem a kultúrák súlyos károsodásának az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett megakadályozásával, sem — ugyanezen rendelkezés c) pontja alapján — bizonyos madarak kis számban történő befogásával.

A paranyval történő vadászat válogatás nélküli jellegéről

A felek érvei

- 16 A Bizottság fenntartja, hogy — a spanyol hatóságok által elfogadott azon intézkedések ellenére, amelyek a parany méretére, a lépvesszők elhelyezését, a madárcsalogató síp használatát, valamint a parany tulajdonosának a rigón kívüli más, csapdába esett madarak megtisztítására és elengedésére vonatkozó kötelezettségét érintik — a lépvesszővel történő vadászat az irányelv 8. cikk alapján tiltott, válogatás nélküli befogási módszer. Ezek az intézkedések ugyanis nem akadályozzák meg a kivételes szabályozás hatálya alá nem tartozó madárfajok befogását.
- 17 A spanyol kormány úgy érvel, hogy a 135/2000 rendelet preambulumbekzdései szerint a lépvessző magában véve válogatás nélküli szerkezet, de megfelelő módon, az e rendeletben előírt megszorításokkal és korlátozásokkal használva teljesen szelektív befogási módszerré vagy móddá válik. Így a lépvesszővel nem vadászható fajokhoz tartozó madárpéldányok befogása csupán véletlenszerűen fordulhat elő. A 135/2000 rendeletben a vadászok számára előírt azon kötelezettség, hogy minden véletlenszerűen befogott madarat meg kell tisztítani és el kell engedni, biztosítja a paranyval történő vadászat szelektív jellegét.

A Bíróság értékelése

- 18 Emlékeztetni kell arra, hogy a madarak vadászata, befogása és megölése tekintetében ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok megtiltják a madarak tömeges vagy válogatás nélküli befogására vagy megölésére alkalmazott, illetve egy faj helyi kipusztítására alkalmas eszközök, eljárások vagy módszerek használatát, különösen azokat, amelyek az irányelv IV. mellékletének a) pontjában szerepelnek, így a lépvesszőt is.

- 19 Márpedig egyértelmű, hogy a rigóknak a Valenciai Közösség területén szervezett, lépvesszővel történő vadászata nem akadályozza meg a rigón kívüli más madarak befogását. E tekintetben a spanyol ornitológiai társaság harmadik, a Valenciai Közösségben a rigók paranyval történő befogásáról szóló, a Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana előtti peres eljárás keretében 2001 szeptemberében benyújtott és a Bizottság által a jelen ügy irataihoz csatolt jelentéséből (továbbiakban: SEO/BirdLife jelentés) az következik, hogy az e módszerrel befogott madarak között a rigók és más madárfajok közötti arány 1,24 és 4 között van. Ezen túlmenően egyetlen más, ezzel ellentétes bizonyíték sem szerepel a Bíróság irataiban.
- 20 Ebből az következik, hogy paranyval történő vadászat válogatás nélküli befogási módszer. Az a tény, hogy amennyiben a vadászok a 135/2000 rendeletben nem említett madarakat fognak be lépvesszővel, kötelesek megtisztítani és elengedni őket, nem kérdőjelezi meg ezen befogási módszer válogatás nélküli jellegét.
- 21 Az előzőekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy a paranyval történő vadászat az irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében meghatározott tilalom hatálya alá tartozik.

Az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett kultúrák súlyos károsodásának megelőzéséről, ami a paranyval történő vadászat igazolására szolgál

A felek érvei

- 22 A Bizottság szerint a jelen ügyben nem állnak fenn azok a feltételek, amelyek az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján igazolhatják az irányelv

8. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalomtól való eltérést, és ezáltal lehetővé teszik a madarak lépvesszővel történő befogását. Először is a rigók által a szőlő- és olajfakultúrákban okozott állítólagos súlyos károk megelőzésére léteznek más kielégítő megoldások is. Spanyolország más autonóm közösségeinek területén ugyanis sikerrel alkalmazzák a puskával történő vadászatot és a madárriasztó ágyúkat. Másodsorban a Bizottság vitatja a spanyol kormány által említett károk mértékét. A Bizottság szerint mind a 135/2000 rendelet alapján kivételesen engedélyezett vadászattal érintett rigópopulációt, mind az e madarak által elfogyasztott növényi táplálék napi mennyiségét túlbecsülték. Harmadsorban a Bizottság szerint a parany használatára kiadott engedélyek, valamint az olajfa- és szőlőültetvények földrajzi megoszlása nem esik egybe.

- 23 A spanyol kormány úgy érvel, hogy a Bizottság által megjelölt alternatív megoldások nem kielégítőek a kultúrák károsodásának megelőzésére. A madárriasztó ágyúk ára a bekövetkezett kár mértékéhez képest túl magas, ráadásul használatuk erdőtüzeket okozhat. A puska használata pedig a vadászengedélyek számának növekedéséhez és a vadászati idény meghosszabbodásához vezetne. Ez veszélyeztetné az érintett területen élő szárnyas apróvadak egyensúlyát, különösen mivel a valenciai vadászok viselkedése nem hasonlítható össze a többi autonóm közösség vadászainak viselkedésével. A szőlő- és olajfaültetvények károsodásának mértékét illetően a spanyol kormány fenntartja, hogy az e tárgyra vonatkozó állításai pontosak, és hogy a Bizottság az értékelés során nem vette figyelembe az összes lényeges tényezőt.

A Bíróság értékelése

- 24 Emlékeztetni kell arra, hogy az irányelv 9. cikkének (1) bekezdése szerint az irányelv 8. cikkétől való eltérés csak akkor lehetséges, ha nincs más kielégítő megoldás, és

csak a 9. cikk (1) bekezdésének a)–c) pontjában taxatív felsorolt okok miatt (lásd a 262/85. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1987. július 8-án hozott ítélet [EBHT 1987., 3073. o.] 7. pontját), mint például a kultúrák súlyos károsodásának a megelőzése.

- 25 E tekintetben meg kell említeni, hogy Spanyolország más régióiban, mint például Castilla-La Manchában és különösen Andalúziában, ahol nagy számban termesztnek olajfát és szőlőt, és ahol jelentős rigópopuláció él, nem engedélyezett a lépvesz-szővel történő vadászat. Ott a rigókra puskával vadászhatnak, amely válogatással történő megölési módszer. Márpedig nem tűnik úgy, hogy e régiók olajfa- és szőlőültetvényein súlyosabb károk keletkeztek volna, mint a Valenciai Közösségben lévő ültetvényeken.
- 26 A spanyol kormány azon érvét, miszerint a rigók parany segítségével történő vadászatának a puskával történő vadászattal való felváltása — a puszkák és a vadászati napok számának növekedése miatt — olyan zavart okozna más szárnyas apróvadfajokban, hogy csökkenne a populációjuk, a jelen eljárással kapcsolatos iratok egyetlen eleme sem támasztja alá. E tekintetben hangsúlyozni kell azt — amint azt a spanyol kormány maga is elismerte —, hogy az irányelv 7. cikke és II. mellékletének 1. része szerint vadászható vörös foglyot a Valenciai Közösség területén ugyanabban az időszakban — és minden probléma nélkül — vadásszák, mint a rigókat. Ez a körülmény — az ezzel ellentétes releváns információk hiányában — nem igazolja a valenciai vadászok állítólagos egyedi viselkedését.
- 27 Ezenkívül a 135/2000 rendelet preambulumból az következik, hogy az, hogy a rigók paranyval történő vadászatánál nincs kielégítőbb megoldás, inkább csak annak tulajdonítható, hogy az előbbi mélyen gyökerező hagyomány a Valenciai Közösségben, mintsem annak, hogy megelőzzék a kultúrák súlyos károsodását.

- 28 Egyébként az nem vitatott, hogy a Valenciái Közösségben elhelyezett paranyk 80%-a Castellón vidékén található, és ezek 69,5%-a pedig olyan területeken, ahol nincs sem olajfa-, sem szőlőkultúra. Az e kultúrák súlyos károsodásának megelőzésén alapuló igazolás tehát nincs összhangban ezzel a körülménnyel.
- 29 Ilyen feltételek között nem tekinthető bizonyítottnak, hogy a paranyval történő vadászatnál nincs kielégítőbb megoldás a kultúrák súlyos károsodásának megelőzésére, és az sem, hogy ezt a típusú vadászatot ilyen cél indokolja.
- 30 Ebből az következik, hogy a paranyval történő vadászat nem igazolható az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjával.
- 31 A Bizottság keresetét tehát e pontban el kell fogadni.

Az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett, egyes madarak kis számban történő befogásáról, ami a paranyval történő vadászat igazolására szolgál

A felek érvei

- 32 A Bizottság szerint a jelen ügyben szereplő vadászat nem felel meg az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő feltételeknek, vagyis annak, hogy a befogás szelektív módon történjék, sem annak, hogy a befogás csak kis számú madarat érintsen.

- 33 A spanyol kormány azzal válaszol, hogy a lépvesszővel történő vadászat, ahogy azt a 135/200 rendeletben szabályozták, szelektív befogási módszer. Ezen túlmenően, figyelembe véve a lépvesszővel vadászható rigók száma és a Valenciai Közösség területén található rigópopulációk száma közötti viszonyt, megállapítható, hogy ez a vadászat megfelel az egyes madarak ésszerű, kis számban történő hasznosításának.

A Bíróság értékelése

- 34 Fontos emlékeztetni arra, hogy a valamely tagállamban a madarak lépvesszővel történő befogásának tilalmától való eltérés csak akkor van összhangban az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjával, ha a befogás minden esetben szelektíven történik, és csak kis számú madarat érint (lásd ebben az értelemben a 252/85. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1988. április 27-én hozott ítélet [EBHT 1988., 2243. o.] 28. pontját).
- 35 A jelen ügyben először is azt kell vizsgálni, hogy ez utóbbi feltétel ténylegesen teljesül-e.
- 36 E tekintetben a „[Bizottság] második jelentése a vadon élő madarak védelméről szóló, 79/409/EGK irányelv alkalmazásáról” [COM(93) 572 végleges, 1993. november 24.] megállapítja, hogy — az ORNIS-bizottság munkájával összhangban — „kis számú”-nak kell tekinteni azt a kiemelést, amely a nem vadászható fajok tekintetében az érintett populáció éves mortalitásának 1%-ánál kisebb egyedszámot érint (átlagérték), a vadászható fajok esetében pedig 1%, ahol a vonuló fajok tekintetében az „érintett populáció”-n a régiók azon populációját kell érteni, amely

az eltéréssel érintett régióban, az eltérés időszakában átvonuló fő csapatokat adja. Az ORNIS-bizottság az irányelvnek a tudományos és műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításával foglalkozó bizottság, amelyet az irányelv 16. cikkével összhangban hoztak létre. A tagállamok képviselőiből áll, és elnöke a Bizottság egyik képviselője.

- 37 A SEO/Birdlife jelentés felhasználja a nyugati palearktikus régió madarai természeti történelmének legrészletesebb összefoglalását (*The BIRDS of Western Palearctic: Cramp 1988, Snow és Perrins 1988*), amely szerint az énekes rigó éves mortalitása 40–54% között, míg a szőlőrigóé 57-58% között változhat.
- 38 Márpedig megállapítást nyert, hogy a régióban a főbb vonuló csapatokat alkotó rigópopuláció körülbelül 16 millió énekes rigót és 5,9 millió szőlőrigót jelent. Az énekes rigó esetében, az e faj éves mortalitása 1%-ának megfelelő egyedszám nem lépne túl a 86 400-at, a szőlőrigó esetében pedig nem haladná meg a 34 200 egyedet.
- 39 Szintén megállapítást nyert, hogy 2001-ben a Valenciai Közösség illetékes hatóságai által kibocsátott paranyval történő vadászatra vonatkozó engedélyek akár 429 600 példány befogását is lehetővé tették.
- 40 Ebből tehát az következik, hogy bármekkora is az elfogott énekes rigók és szőlőrigók mennyisége közötti arány, azon rigók száma, amelyre a paranyval történő vadászatot engedélyezték, messze meghaladja a Bizottság által hivatkozott, az ORNIS-bizottság által elfogadott kis számnak megfelelő mennyiséget.

- 41 Bár az ORNIS-bizottság által kidolgozott kis számnak megfelelő mennyiség kritériuma jogilag nem bír kötelező erővel a tagállamok számára, a jelen ügyben, e bizottság véleményeinek tudományos tekintélye alapján — és ezzel ellentétes egyéb tudományos bizonyítékok hiányában — a Bíróság felhasználhatja viszonyítási alapként annak megítélése érdekében, hogy az alperes tagállam által az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében engedélyezett eltérés teljesíti-e azt a feltételt, hogy az érintett madarakat csak kis számban lehet befogni (ebben az értelemben lásd a C-3/96. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1998. május 19-én hozott ítéletet [EBHT 1998., I-3031. o.] 69. és 70. pontját).
- 42 A fentiekből — és különösen a jelen ítélet 40. pontjából — az következik, hogy a Valenciái Közösségben szokásos, paranyval történő vadászat nem felel meg e feltételnek.
- 43 Ennélfogva a Bizottság azon kifogását, amely szerint a paranyval történő vadászat nem felel meg az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő követelményeknek, szintén el kell fogadni.
- 44 Következésképpen — és anélkül, hogy szükséges lenne megvizsgálni a jelen kifogás alátámasztására kifejtett egyéb érveket — meg kell állapítani, hogy a Spanyol Királyság — mivel a Valenciái Közösség területén megtűri a lépvesszővel, a parany néven ismert módszerrel történő vadászatot — nem teljesítette az irányelv 8. cikkének (1) bekezdéséből és 9. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

- 45 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Spanyol Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Spanyol Királyság — mivel a Valenciái Közösség területén megtűri a lépvesszővel, a parany néven ismert módszerrel történő vadászatot — nem teljesítette a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv 8. cikkének (1) bekezdéséből és 9. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**
- 2) **A Spanyol Királyságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások